

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten Generaal
Binnenhof 1a
2513 EA Den Haag

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Anna van Hannoverstraat 4
Telefoon (070) 333 44 44
Telefax (070) 333 40 33

Uw brief

Ons kenmerk
ABG/DB/03/30704

Onderwerp
Geactualiseerd Plan van Aanpak
Herintredende Vrouwen

Datum
1 juli 2003

Het kabinet streeft ernaar dat meer vrouwen gaan werken. Dit kan onder meer worden bereikt door de instroom van herintreedsters te stimuleren, reden waarom uw Kamer in december 2000 verzocht om een integrale notitie over herintreedsters. Die is u in de vorm van een plan van aanpak Herintredende Vrouwen op 5 juli 2001 gestuurd. Tijdens het VAO van 27 november 2002 hierover is op verzoek van het lid Bussemaker (PvdA) een geactualiseerd plan van aanpak Herintredende Vrouwen toegezegd met duidelijke en controleerbare te bereiken resultaten. Bij dezen doe ik u dit geactualiseerde plan toekomen.

Het belang van beleidsintensivering

De arbeidsmarkt verandert in hoog tempo. Steeds meer vrouwen combineren zorgtaken met betaalde arbeid. In het afgelopen decennium verdubbelde het aantal vrouwen met jonge kinderen dat is blijven werken. Van de vrouwen die wèl met werken stopten, kiest een toenemend aantal – na een periode van zorg voor het gezin – voor terugkeer op de arbeidsmarkt. Als kinderen naar de basisschool gaan, is dat voor veel vrouwen het moment om weer te gaan werken. Deze keuze is van maatschappelijk en economisch belang. Van maatschappelijk belang omdat zo ieder individu de kans krijgt om te deel te nemen aan betaalde arbeid en daarmee een economisch zelfstandige positie te bereiken. Van economisch belang omdat een grotere arbeidsdeelname van vrouwen het hoofd kan bieden aan de toekomstige structureel lagere groei van het arbeidsaanbod als gevolg van ontgroening en vergrijzing. Het besluit om weer aan het werk te gaan is vaak afhankelijk van de mate waarin voorzieningen als kinderopvang aanwezig en toegankelijk zijn. Ook spelen de mogelijkheden op flexibele arbeidstijden en deeltijdarbeid een belangrijke rol, zoals ook de reistijd van en naar het werk en de verdeling van arbeid en zorg dat doen. Daarnaast is het vooruitzicht van een eigen inkomen van belang.

Kinderopvang

Vooral laagopgeleide vrouwen stoppen met werken bij de geboorte van een kind en keren vaak niet meer terug op de arbeidsmarkt. Hoger opgeleide (en dus beter betaalde) vrouwen kiezen er meestal voor hun voltijd baan in te ruilen voor een grote deeltijd baan. Recentelijk

heeft onderzoek van de OECD dit beeld bevestigd. Volgens de OECD¹ is het aannemelijk dat de bereikbaarheid van kinderopvangvoorzieningen hierbij een belangrijke rol speelt. Daarbij gaat het zowel om het aantal beschikbare plaatsen als om de betaalbaarheid ervan. Met andere woorden: een op de vraag afgestemd aanbod van kinderopvang zal het herintreden op de arbeidsmarkt van niet werkende vrouwen bevorderen. De aanstaande Wet basisvoorziening kinderopvang beoogt dit te bewerkstelligen.

Tegengaan armoedeval van herintreedsters

Het extra gezinsinkomen als gevolg van hernieuwde arbeidsdeelname van vrouwen kan voor een belangrijk deel wegvloeien naar bijkomende kosten voor kinderopvang. Dit doet zich vooral voor als de werkgever nog geen bijdrage geeft en als gevolg van de vermindering van inkomensafhankelijke regelingen. De financiële opbrengst voor vrouwen die weer aan het werk gaan, is in de afgelopen jaren verbeterd. Daartoe hebben enkele maatregelen bijgedragen: de verhoging van de arbeidskorting en de introductie van de combinatiekorting die tevens al enkele malen is verhoogd. Conform het Hoofdlijnenakkoord wil het kabinet de armoedeval verder aanpakken. Daarnaast zal er een ook stroomlijning van inkomensafhankelijke regelingen plaatsvinden. De arbeidsdynamiek wordt bevorderd door een aangescherpte combinatiekorting en een verhoging van de arbeidskorting.

De ontwikkeling van de financiële vooruitgang voor vrouwen die (weer) aan het werk gaan zal in de komende jaren worden gevolgd aan de hand van een daartoe ontwikkelde indicator. Deze indicator, de zogenoemde herintredersval, meet de gemiddelde vooruitgang in netto-inkomen - inclusief inkomensafhankelijke regelingen - bij het aanvaarden van een baan. De doelgroep voor de indicator is het aantal huishoudens waarvan een niet-werkende partner (meer) wil gaan werken. Het zwaartepunt ligt bij de onderkant van de arbeidsmarkt omdat zoals gezegd vooral de arbeidsdeelname van laagopgeleide vrouwen klein is.

Kabinetsdoelstelling arbeidsparticipatie vrouwen

Het kabinet hanteert als emancipatiedoelstelling een arbeidsdeelname van vrouwen van 65% in 2010. In 2002 had 54% van de vrouwen in Nederland een betaalde baan van 12 uur of meer. Een aanvullende impuls – bovenop het bestaande arbeidsmarktbeleid - is noodzakelijk om de genoemde doelstelling te realiseren. Het kabinet wil daar in voorzien door deelname van herintreedsters aan betaald werk te bevorderen.

Kabinetsdoelstelling herintreedsters

Het kabinet stelt zich ten doel om in de periode 2002-2005 50.000 herintreedsters aan betaald werk te helpen. Gezien de economische situatie is de doelstelling uit 2002 om 70.000 herintreedsters ultimo 2005 aan de slag te krijgen naar beneden bijgesteld. De verslechterde economische situatie is ongunstig voor een forse instroom van herintreedsters op de arbeidsmarkt. Het Centraal Planbureau verwacht dat de werkloosheid zal stijgen tot ruim 6 procent in 2006. Bovendien blijkt het aandeel herintreedsters binnen de groep 'niet-uitkeringsgerechtigden' dat zich bij het CWI meldt, lager dan verwacht. Ervaringsgegevens van het CWI en de gemeenten Den Haag en Nijmegen wijzen op een aandeel van circa 40%. Onderzoek van de Raad voor Werk en Inkomen bevestigt dit beeld.

Het kabinet acht de nu geformuleerde doelstelling onder de huidige omstandigheden ambitieus. Daar staat tegenover dat er nog diverse mogelijkheden zijn om de arbeidsdeelname van herintreedsters te verhogen.

¹ OECD, *Employment Outlook*, July 2002, p. 80.

Actieplan herintreedsters

Het kabinet plaatst de bevordering van deelname aan betaalde arbeid door herintreedsters in een breder kader. Naast acties om uit de groep potentiële herintreedsters meer vrouwen aan betaald werk te helpen, wil het kabinet ook preventief aan de slag. Het kabinet richt zich op het voorkomen van uittreden en op het beperken van de afstand tussen uittreedster en arbeidsmarkt indien toch voor uittreden wordt gekozen.

Wat betreft het stimuleren van vrouwen om betaald werk te aanvaarden, zijn er drie lijnen waarlangs volgens het kabinet moet worden gewerkt:

1. Zorgen dat vrouwen kunnen en willen blijven werken.

De Wet arbeid en zorg en de aanstaande Wet basisvoorziening kinderopvang zijn maatregelen om dit te bewerkstelligen. Conform het Hoofdlijnenakkoord wil het kabinet ook ruimere mogelijkheden om werk en tijd voor andere doelen over de gehele levensloop te spreiden. Hiertoe wordt een levensloopregeling gerealiseerd die zal worden uitgewerkt als een gelijkwaardige keuze naast het spaarloon. Deze initiatieven blijven in dit geactualiseerde plan van aanpak verder buiten beschouwing. Wel doet het kabinet het voorstel de sociale partners uit te nodigen voor overleg om te bezien welke andere instrumenten kunnen worden ingezet om uittreden te voorkomen.

2. Zorgen dat vrouwen die uittreden geen grote afstand tot de arbeidsmarkt krijgen.

Behoud van de band met de werkgever kan een te grote afstand voorkomen. Er bestaan al enkele goede voorbeelden. Ook daar wil het kabinet over in overleg treden met de sociale partners.

3. Zorgen dat vrouwen willen herintreden.

Het algemene arbeidsmarktbeleid en de sluitende aanpak staan hiervoor ten dienste. De ervaring in de afgelopen periode leert echter dat, ondanks het potentieel aan vrouwen dat wil werken, het in praktijk niet eenvoudig is om de afstemming tussen aanbod en vraag op de arbeidsmarkt voor herintreedsters te bewerkstelligen. De ervaringen van de partijen binnen de convenanten Herintredende Vrouwen wijzen hierop. De kwantitatieve resultaten van de convenanten blijven achter bij de verwachtingen. De 'mismatch' wordt bevestigd door ervaringen met grote projecten in zorg, onderwijs en welzijn. Er blijkt een discrepantie te bestaan tussen de mogelijkheden en wensen van vrouwen die weer aan de slag willen en de wensen en het aanbod van werkgevers. Ook is ervaren dat een op de regionale situatie toegesneden werkwijze effectiever is dan een landelijke aanpak.

Het kabinet wil ervoor zorgen dat belemmeringen op de arbeidsmarkt worden weggenomen die instroom van herintreedsters op betaald werk tegenhouden. Daartoe zullen de volgende acties worden ondernomen:

- uitbouw van de convenantaanpak met een 'convenantenoffensief' medio 2003. Het offensief wordt gericht op landelijke werkgeverspartijen, CWI, gemeenten en lokale werkgevers. Voorlichtings- en wervingsacties moeten dit offensief ondersteunen.
- bevorderen van de totstandkoming van een match tussen herintreedster en werkgever bij het CWI

- ondersteunen van gemeenten bij uitvoering van de sluitende aanpak voor herintreedsters
- benaderen O&O-fondsen over scholingsinzet, duale trajecten en EVC voor herintreedsters en samenwerking met het Centrum voor werk en Inkomen

Het kabinet wil de doelstelling van 50.000 herintreedsters op betaald werk ultimo 2005 bereiken. Over deze doelstelling moeten afspraken in convenanten worden gemaakt wat betreft het plaatsen van het aantal herintreedsters.

Monitoring

De resultaten van de convenantafspraken moeten via monitoring op de voet worden gevolgd aan de hand van kwartaalrapportages. Voorts wordt gebruik gemaakt van de kwartaalrapportages van het CWI en de monitor Scholing- en Activering. De resultaten zullen worden vermeld in de Financiële Verantwoording.

Financieel beslag

Naast de reguliere budgetten die CWI en gemeenten voor uitvoering van hun bemiddelings- en reïntegratietaken voor herintreedsters ontvangen, stelt het kabinet in het kader van de convenanten beperkt extra middelen ter beschikking voor voorlichtings- en wervingscampagnes. Voor 2003 en 2004 is daar per jaar een bedrag van ca. €1,5 mln. voor beschikbaar, waarin wordt voorzien vanuit de begroting van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

(M. Rutte)